قیمت پسته آمریکا؛ از نقطه آغاز تا واقعیات بازار

سحر نخعی،
دبیر کمیته بازرگانی انجمن پسته ایران

پسته در بازارهای جهانی طی سال‌های اخیر قیمت‌های مختلفی را به خود دیده‌است؛ از اوج ۱۲ دلار تا کف ۵ دلار! شکل‌گیری قیمت جدید نیز در هر سال معمولاً در آغاز فصل فروش پسته، یعنی بعد از برداشت محصول، ضمن هیجان برانگیز بودن، چالش برانگیز است و منتظران زیادی دارد؛ چرا که بین ساختارهای مختلف تولید و فروش پسته در دنیا تفاوت‌های اساسی و غیرقابل انکاری وجوددارد که این امر را حساس و زمان‌بَر می‌کند. این موضوع به تنهایی کافی است که تشابهی بین چگونگی شکل‌گیری قیمت پسته ایرانی و آمریکایی و همچنین تطابق زمانی بین این دو وجودنداشته باشد. اما به‌طورکلی، چشم همه منتظران به دهان قیمت‌گذارِ آغازین یعنی استورات رزنیک، مالک شرکت پسته و بادام واندرفول در آمریکا دوخته شده‌است.

امسال قیمت مدنظر رزنیک در روز دوشنبه ۱۲ مهرماه ۱۴۰۰ اعلام شد و هر کیلوگرم پسته آمریکایی درجه یک اونس ۲۷-۲۱، حدود ۸,۳۶ دلار قیمت خورد. اما بحث‌های پیرامون قیمت اعلام شده در حاشیه نمایشگاه آنوگای امسال و در پاویون ایران حسابی داغ بود و شنیده می‌شد که معاملاتی که در عمل صورت می‌گیرد، طیفی از قیمت‌های ۸,۱۵ تا ۷,۷ دلار را شامل می‌شود. بنابراین، با توجه به اهمیت و آثار موضوع

قیمت‌گـذاری پسـته آمریـکا در آغـاز هـر سـال تجـاری، در ایـن شـماره از ماهنامـه دنیـای پسـته واقعیت‌هـای حاکـم بـر ایـن رویـداد در قالـب ایـن یادداشـت ارائـه می‌شـود. همچنیـن، در ادامـه نقطـه نظـرات و دیدگاه‌هـای دو تـن از صادرکننـدگان پسـته عضـو انجمـن کـه در نمایشـگاه به‌عنـوان غرفـه‌دار حضـور داشـتند، نیـز منعکـس شده‌اسـت.

در ابتـدا بیـان ایـن موضـوع از اهمیـت ویـژه‌ای برخوردار اسـت کـه در صنعـت پسـتهٔ آمریـکا، بخـش فـرآوری و فـروش همچـون بخـش تولیـد از نظـام اقتصـادی و ویژگـی صنعتـی تأثیـر گرفتـه و خـود را بـا آن تطبیـق داده‌انـد. واحدهـای فـرآوری بـا توجـه بـه نیـاز بـه سـرمایه‌گذاری هنگفـت، هزینه‌هـای جـاری بـالا و دوره فعالیـت خیلـی کوتـاه در طـی سـال، بهینه‌سـازی شـده و در مقیـاس صنعتـی و ظرفیـت بـالا شـکل گرفته‌انـد. در چنیـن شـرایطی، ترمینال‌هـای فـرآوری از یـک طـرف بایـد بـه انـدازهٔ کافـی بـرای جـذب باغـداران جذابیـت ایجـاد کننـد تـا بتواننـد بـا حداکثـر ظرفیـت فعالیـت کننـد و از طـرف دیگـر بایـد بتواننـد بـرای فـروش محصـول تحویـل گرفتـه شـده بـه بهتریـن قیمـت بازاریابـی کننـد.

ایـن مسـئله باعـث شـده در سـاختار صنعـت پسـته آمریـکا، فـرآوری و فـروش محصـول به‌صـورت یکپارچـه انجـام شـود. بنابرایـن، فرآوری‌کننـدگان محصـول را به‌صـورت تَـر از باغـداران می‌خرنـد و پـس از فـرآوری، آن را در بـازار داخـل می‌فروشـند یـا بـه مقاصـد صادراتـی ارسـال می‌کننـد. به‌علـت هزینه‌هـای قابل‌توجـه بخـش فـرآوری و فـروش در صنعـت پسـته آمریـکا، حـدود ۲۵ درصـدِ قیمـت تجـاری پسـته خـام فلـه آمریکایـی، متعلـق بـه ایـن بخـش اسـت و باغـدار آمریکایـی به‌طـور معمـول تنهـا ۷۰ درصـدِ قیمـت تجـاری پسـته فلـه را از فرآوری‌کننـده‌ای کـه پسـته‌اش را بـه وی تحویـل داده، دریافـت می‌کنـد.

در حـال حاضـر، بزرگ‌تریـن تولیدکننـده، فرآوری‌کننـده و عرضه‌کننـده پسـته در آمریـکا شـرکت واندرفول اسـت. ایـن شـرکت بـه تنهایـی عرضـهٔ نزدیـک بـه ۶۰ درصـد پسـته آمریـکا را در اختیـار دارد و آن را بـه دو صـورت فله و خرده‌فروشـی (تحـت برنـد واندرفـول)، در بـازار داخـل

> **باغدار آمریکایی به‌طور معمول تنها ۷۰ درصدِ قیمت تجاری پسته فله را از فرآوری‌کننده‌ای که پسته‌اش را به وی تحویل داده، دریافت می‌کند**

> **در ساختار صنعت پسته آمریکا، فرآوری و فروش محصول به‌صورت یکپارچه انجام شود. بنابراین، فرآوری‌کنندگان محصول را به‌صورت تَر از باغداران می‌خرند و پس از فرآوری، آن را در بازار داخل می‌فروشند یا به مقاصد صادراتی ارسال می‌کنند**

آمریـکا و بازارهـای پسـته در کشـورهای مختلـف جهـان عرضـه می‌کنـد. واندرفـول بـه دلیـل احاطـه‌ای کـه روی عمـدهٔ حجـم پسـته آمریکایـی دارد، در ابتـدای هر سـال محصولـی در میانـهٔ فصـل برداشـت، قیمـت اولیـه فروش پسـتهٔ خـام فلـه خـود را اعـلام می‌کنـد.

بنابرایـن، در سـال‌های اخیـر، زمانـی کـه صحبـت از قیمـت اول فصـل یـا بـه اصطـلاح «opening price» پسـته آمریکایـی می‌شـود، منظـور، قیمت‌گـذاری ایـن شـرکت اسـت. تصمیم‌گیـری راجـع بـه قیمـت فـروش پسـته بعـد از لحـاظ کـردن عوامـل و پارامترهـای مختلـف مثـل میـزان محصـول، مانـده انبارهـا، عرضـه و تقاضـای بـازار و ارزش دلار نسـبت بـه سـایر ارزهـا، منحصـراً توسـط مالـک ایـن شـرکت انجـام می‌شـود. بقیـه عرضه‌کننـدگان پسـته آمریکایـی نیـز بعـد از اعـلام قیمـت توسـط شـرکت واندرفـول، براسـاس سیاسـت‌ها و ملاحظـات تجـاری خـود وارد مذاکـره بـرای فـروش پسـته بـه مشـتریان خـود می‌شـوند.

به‌طورکلـی، قیمـت فـروش اول فصـل پسـته آمریکایـی بـرای دو رده محصـول ارائـه می‌شـود؛ یـک قیمـت عـادی کـه بـرای پسـته‌های رده عـادیِ درجـه یـک و بـا خصوصیـات کیفـی مشـخص اعـلام می‌شـود؛ قیمـت دوم تحـت عنـوان «یوروسـپک» کـه چند سـنت بالاتـر اسـت و بـرای ردهٔ محصـول بـاب طبـع بازارهـای سـخت‌گیرتر کـه حساسـیت‌های بهداشـتی (مربـوط بـه افلاتوکسـین و باقیمانـده سـموم) بالاتـری دارنـد ارائـه می‌شـود؛ مثـل بازارهـای اروپـا، ژاپـن، اسـترالیا و کانـادا. به‌عـلاوه، چنانچـه حجـم سـفارش یـک مشـتری خیلـی بـالا باشـد، شـرکت واندرفـول ممکـن اسـت بـرای دادن تخفیـف بـا آن مشـتری خـاص وارد مذاکـره شـود کـه در ایـن صـورت معمـولاً مقـدار تخفیـف قیمتـی محرمانـه می‌مانـد.

یـک مـدل پسـته آمریکایـی هـم وجـود دارد کـه پسـته «هالـران» نـام دارد. ایـن پسـته کـه بـه پسـته میدانـی یـا مخلـوط معـروف اسـت، به‌لحـاظ کیفـی بـا پسـته عـادی درجـه یـک آمریکایـی متفـاوت اسـت، از ایـن رو چنـد سـنت پایین‌تـر از قیمـت پسـته عـادی بـه فـروش می‌رسـد. مشـتریان ایـن مـدل پسـته عمدتـاً از بـازار چیـن هسـتند.